

BESØKSTJENESTEN

2014

Røde Kors

Besøktjenesten

INNHOOLD

- 03 Humanitære behov
Røde Kors som humanitær aktør
- 04 Målsetting og målgrupper
- 05 Besøktjeneste med hund
Frivillige
- 06 Røde Kors satser på økt mangfold
Kvalitetssikring
- 07 Samarbeidspartnere og bidragsyttere
- 08 Eksempler
- 11 Tall

RØDE KORS-PRINSIPPENE

HUMANITET

Røde Kors er grunnlagt ut fra ønsket om upartisk å bringe hjelp til de sårede på slagmarken. Både i sitt internasjonale og nasjonale arbeid streber Røde Kors etter å forebygge og lindre menneskelig lidelse. Organisasjonens formål er å beskytte liv og helse og sikre respekt for enkeltmennesket. Røde Kors arbeider for å fremme gjensidig forståelse, vennskap, samarbeid og varig fred mellom alle folk.

UPARTISKHET

Røde Kors yter hjelp uten hensyn til nasjonalitet, rase, trosbekjennelse, samfunnsklasse eller politisk overbevisning. Røde Kors streber utelukkende etter å lindre nød og komme hurtig til hjelp der nøden er størst.

NØYTRALITET

For å kunne bevare alles tillit skal Røde Kors ved konflikter ikke ta parti eller på noe tidspunkt la seg engasjere i uoverensstemmelser av politisk, rasemessig, religiøs eller ideologisk karakter.

UAVHENGIGHET

Røde Kors er uavhengig. Selv om det nasjonale Røde Kors skal bistå myndighetene under krig og i nødsituasjoner og er underlagt landets lover, må Røde Kors alltid opprettholde sin selvstendighet for til enhver tid å kunne handle i overensstemmelse med Røde Kors-prinsippene.

FRIVILLIGHET

Røde Kors er en humanitær hjelpeorganisasjon basert på frivillig medlemskap og er ikke på noen måte tilskyndet av ønske om økonomiske fordeler.

ENHET

I hvert land kan det bare være én Røde Kors-organisasjon. Den må være åpen for alle og utføre sin humanitære virksomhet over hele landet.

UNIVERSALITET

Røde Kors er en verdensomspennende bevegelse hvor de nasjonale Røde Kors-foreningene har samme status og deler samme ansvar og plikt til å hjelpe hverandre.

*Vedtatt på den 20. internasjonale
Røde Kors-konferansen i Wien i 1965.*

Aktivitetsrapporten 2014 er utarbeidet av
Nasjonal avdeling for omsorgsfag.

Grafisk utforming: Bring Dialog

Forsidefoto: Illustrasjonsfoto, Sigve Aspelund

Utgitt: 2015

Alt innhold er utarbeidet for Røde Kors.
Copyright © 2015 Røde Kors, Norge.

Det er ikke tillatt å kopiere, lagre, overføre, vise eller fremføre offentlig, bearbeide eller på noen måte endre innholdet i dette materialet uten forhåndssamtykke fra Røde Kors.

Kontaktinformasjon

Einar Grøndalen

einar.grondalen@redcross.no

Humanitære behov

Den beste medisin for et menneske er et annet menneske.

Jens Meinich, 1949

Mange mennesker har av forskjellige årsaker vansker med å ha tilstrekkelig gode sosiale relasjoner. Konsekvensene kan være ensomhet og isolasjon, og tap av helse og velvære. Å bli anerkjent av andre som et verdifullt medmenneske er viktig for oss. Fravær av dette berøver oss trygghet og nærhet, tro på oss selv og styrke til å håndtere livene våre.

Til tross for at vi i Norge har et godt utbygd velferds-samfunn, faller mennesker utenfor og ender opp med levekår som ikke er akseptable. Forskning viser at ensomhet er en tilstand som kan ramme i alle faser

av livet, men at unge og gamle er særlig disponert. Blant voksne er ensomheten størst blant eldre, og økende med alderen. Fire av 10 aleneboende eldre sier at de savner sosial kontakt. Om lag halvparten av den norske befolkning forventes å bli rammet av psykiske plager eller lidelser i løpet av sitt liv, oftest angst eller depresjon. Psykiske tilleggslidelser for syke eldre er en særlig utfordring. En av fem eldre over 65 år er rammet av demens, depresjon eller angst. Blant eldre sykehjemsbeboere er fire av 10 rammet av depresjon. Samtidig er unge i økende grad utsatt for psykiske plager, som stress og uro fro fremtida.

Frivilligheten og engasjementet i Røde Kors Besøks-tjeneste spiller en viktig rolle i å bidra til sosial kontakt og forbyggende tiltak mot ensomhet.

Røde Kors som humanitær aktør

Røde Kors vil være til stede for mennesker som har behov for omsorg sosial kontakt ved å tilby åpne møteplasser og kontakt én-til-én og i nettverk.

Hovedprogram for Røde Kors

Røde Kors i Norge er en humanitær aktør og omsorgsgiver som skal avdekke, hindre og lindre nød og lidelse. Organisasjonen skal beskytte verdighet og helse og jobbe for sosial inkludering.

Røde Kors er anerkjent som en støtteaktør for norske myndigheter i fredstid. Vi samarbeider med norske myndigheter om å utføre humanitære aktiviteter Røde Kors' uavhengige, nøytrale og frivillige rolle gjør det mulig å hjelpe sårbare grupper som myndighetene ellers ikke når.

Besøkstjenesten er til for personer med behov for hjelp til sosial kontakt, og aktiviteten har i 65 år hjulpet mennesker til å få en bedre hverdag. Omfang og utbredelse av tilbudet avhenger av lokale behov, regionale og lokale samarbeidspartnere, samt administrativ tilrettelegging og frivillig engasjement.

Målsetting og målgrupper

Besøktjenesten er den største omsorgsaktiviteten i Røde Kors. Den ble startet i 1949 under ledelse av Jens Meinich. Hans berømte parole var «Den beste medisin for et menneske er et annet menneske». Dette er fremdeles grunnsetningen i Røde Kors Besøktjeneste.

Tjenesten er geografisk godt spredt ut over hele Norge, og over hele landet utfører våre frivillige besøk i private hjem og på institusjoner. I tillegg arrangerer Besøktjenesten turer, trim, grupper, samlinger, tralletjenester og andre aktiviteter tilpasset lokale behov og muligheter.

Målgruppen er mennesker i alle aldre som av ulike årsaker føler behov for sosial kontakt. De frivillige besøksvennene er til hjelp og støtte for ensomme

eldre, syke, unge, enslige forsørgere, innvandrere og mennesker med fysiske eller psykiske helseproblemer. Målgruppen utvides i takt med behovene, og det etableres nye aktiviteter, arenaer og møteplasser.

For å møte dagens og fremtidens omsorgsbehov innenfor eldreomsorg, ensomhetsproblematikk og folkehelse, er det nødvendig med helhetlig og innovativ tenkning. De siste årenes økte satsing på Besøktjenesten har ført til at etablerte aktiviteter har fått et oppsving, samtidig som nye innovative prosjekter og tiltak er satt i gang.

Illustrasjonsbilde. Foto: Sandra Rebekka Nielsen/Oslo Røde Kors.

Besøktjeneste med hund

Besøktjeneste med hund er blitt svært populært blant både dem som besøkes, frivillige og helsepersonell.

Aktiviteten er en utvidelse av Røde Kors besøktjeneste. Røde Kors rekrutterer frivillige som vil bruke hunden sin til å glede beboere på institusjon og andre som ønsker seg besøk.

Hundebesøk skaper engasjement og glede, og gir mulighet for varme, kos og omsorg. Det bidrar også til kontakt mellom mennesker, for eksempel mellom beboerne på sykehjemmet som får besøk. Nærkontakt med dyr kan også ha en helsemessig positiv effekt på mennesker, både fysisk og psykisk, blant annet gjennom å redusere stress og senke blodtrykket.

Tilbudet er nå etablert i 10 fylker og flere hundre ekvipasjer (hund og fører) har gjennomgått kurs og opplæring. Tilbudet er fortsatt i sterk vekst, og bringer med seg mye glede, trivsel og engasjement.

Besøkhunden Merry i Steinkjer trives aller best når hun er ute på oppdrag med Røde Kors, og kan sitte i fanget hos noen som har god tid og mye kos å gi. Foto: Anne Ulvin

Frivillige

Som frivillig besøksvenn trenger man én eller to timer hver eller hver annen uke til et besøk. Det er også frivillige som bruker sin tid til å kartlegge deltakere, koordinere besøk, eller kurse andre frivillige. Røde Kors gjør sitt beste for å tilby den frivillige en måte å engasjere seg på som passer best mulig ut i fra tid, ønsker og målgruppe. I koblingen mellom besøksvenn og deltaker legges det stor vekt på å finne noen som passer sammen.

Vi besøker i private hjem, på sykehus og på sykehjem. Vi tilrettelegger også i stadig større grad for sosiale møteplasser av forskjellige typer.

Hva en besøksvenn og en deltaker gjør sammen, bestemmer de selv. Det varierer fra turer, å gå til butikken, utføre andre sosiale aktiviteter eller bare drikke kaffe og prate sammen.

Besøktjenesten samarbeider alltid med de pårørende og/eller de ansatte ved et sykehjem eller sykehus dersom aktiviteten er der.

Illustrasjonsbilde. Foto: Olav Saltbones.

Røde Kors satser på økt mangfold

Røde Kors har vedtatt en strategi for økt mangfold og utarbeidet en mangfoldsveileder som skal bidra til at alle ledd i organisasjonen arbeider for økt mangfold. Her regnes mangfold som et vidt begrep som inkluderer alder, kjønn, etnisitet og funksjonsnivå. Røde Kors ønsker å bygge organisasjonen ut i fra et mangfold som gjenspeiler sammensetningen i befolkningen for øvrig. Det er derfor en målsetting at alle omsorgsaktiviteter gjenspeiler nettopp dette mangfoldet.

Gjennom økt mangfold blir også aktivitetene bedre. Vi har utviklet rekrutteringsbrosjyrer for hvordan det lokale Røde Kors kan rekruttere til økt mangfold ved å samarbeide med minoritetsorganisasjoner og ved å ta direkte kontakt med enkeltpersoner for å bruke deres ressurser i Røde Kors-aktiviteter. Det er også utarbeidet et eget tre-timers kurs om mangfoldsarbeid i organisasjonen. Mangfoldsperspektivet er innbakt i alle kurs på frivillighets- og tillitsvalgtsiden.

Kvalitetssikring

Alle som melder seg som frivillig besøksvenn i Røde Kors blir møtt av en ansatt tilrettelegger eller en frivillig leder for aktiviteten. Dette gir den frivillige anledning til å fortelle litt om seg selv og sin motivasjon for å bli frivillig. Representanten fra Røde Kors forteller om den lokale Besøktjenesten og går gjennom instruks for Besøktjenesten før den frivillige blir sluset videre ut i opplæring og aktivitet.

Frivillige besøksvenner i Røde Kors må:

- gjennomføre intervju og obligatorisk opplæring før de godkjennes
- undertegne og overholde etikk- og taushetserklæring
- ha fylt 18 år
- ha ID-kort og delta i evalueringssamtale hvert tredje år ved fornying av ID-kortet

Rollen som besøksvenn

- En besøksvenn kan besøke både i private hjem og i institusjon, og delta i andre sosiale aktiviteter
- En besøksvenn er en samtalepartner, støtte-spiller, treningskamerat eller turvenn for en person eller en gruppe. Besøksvennen kan organisere kontaktskapende aktiviteter og sosiale arrangementer.
- Besøksvennen kan bidra med små praktiske tjenester, men besøksvennen erstatter ikke hjemmebaserte tjenester eller helsepersonell.

- For å sikre faglig oppdatering forutsettes det at besøksvennen deltar på samlinger/temakvelder i regi av Røde Kors.
- Besøksvennforholdet kan bringes til opphør dersom deltaker eller besøksvennen ønsker det.
- Dersom besøksvennen bryter instruks for Røde Kors Besøktjeneste, bryter bestemmelser i taushets- og etikkerklæringen, eller opptre på en måte som anses til skade for Røde Kors eller deltakere i Røde Kors-aktiviteten, vil den frivillige utelukkes fra besøktjenestearbeid.

Opplæring

Røde Kors tilbyr alle frivillige en opplæringspakke, der det inngår et fagkurs spesielt utviklet for Besøktjenesten:

- Introduksjon til Røde Kors
- Grunnkurs i førstehjelp
- Grunnkurs i psykososial førstehjelp
- Temakurs Besøktjenesten

I tillegg til de obligatoriske kursene, er det også mulighet for å gjennomføre fagsamlinger lokalt der de frivillige selv kan komme med ønsker om faglig påfyll.

Samarbeidspartnere og bidragsytere

Røde Kors skal inngå samarbeidsavtaler med myndigheter, institusjoner, næringsliv og andre aktører.

Hovedprogram for Røde Kors

Et godt samarbeid med kommunen og andre offentlige tjenester er alltid viktig for Besøktjenesten. To av hovedprinsippene i alt Røde Kors gjør er humanitet og upartiskhet. Det betyr at vi hjelper alle uansett hvem de er og hvorfor de trenger vår assistanse. Upartiskheten gjør at Røde Kors når fram til alle mennesker fordi vi ikke representerer noe politisk eller religiøst ståsted.

Selv om Besøktjenesten er en lite ressurskrevende tjeneste økonomisk sett, gjør omfanget av den at god organisering og logistikk er avgjørende. Det er derfor behov for midler. En hoveddel del av Besøktjenestens aktivitet finansieres av Røde Kors-midler. Samtidig har tjenesten de siste årene mottatt støtte over statsbudsjettet fra Helsedirektoratet. Midlene har gått til utviklingsarbeid og lokale prosjekter.

Lokalt mottar Røde Kors' distrikter og lokalforeninger midler fra et mangfold av vennlige kilder: Kommuner, fylkeskommuner, stiftelser og legater, næringslivsaktører med mer.

Nasjonalt er flere aktører med og bidrar langsiktig eller med gaver: Telenor, DNB og Eukanuba støtter Besøktjenesten direkte. Røde Kors' omsorgsaktiviteter er støttet av DNB.

Støtten som Røde Kors mottar muliggjør en hensiktsmessig drift og gjør at det frivillige engasjementet får god uttelling i aktivitet for sårbare grupper.

En Røde Kors-besøksvenn bidrar til kontakt mellom mennesker ved regelmessig besøk i institusjoner og hjemmene, samt annen kontaktskapende virksomhet. Besøksvennene er nøytrale og upartiske og opptrer med respekt, vennlighet og empati, i møte med den de besøker.

Fra Røde Kors' instruks for Besøktjenesten

Eksempler

Hjemmebesøk: Det er kjærighet

«Astrid» og «Ayana» begynte å treffes sommeren 2014. Astrid er en eldre dame som har hatt et brennende engasjement for andre mennesker hele sitt liv. På grunn av dårlig helse ønsket hun seg en besøksvenn hun kunne gå ut sammen med. Hun ble koblet med Ayana, en ny besøksvenn som ble rekruttert via et norskkurs hos NAV. Ayana er opprinnelig fra Eritrea og stod uten jobb og ønsket å gjøre noe for andre. De ble perlevenner og betyr enormt mye for hverandre. De møtes jevnlig for å gå tur eller bare prate sammen, gir hverandre gode klemmer og komplimenter. Ayana er i oppstartsfasen av å etablere

egen bedrift og får norsktrening og gode tips fra Astrid som har mye nyttig erfaring. Disse besøksvennene har virkelig gjensidig glede av hverandre. Som Ayana sier: «Hun liker meg, jeg liker henne. Det er kjærighet.»

Ut på tur!

I tillegg til besøk hjemme hos folk og på sykehjem, samler Besøktjenesten i stadig oftere grad grupper for sosialt samvær og tur. Dette gir fellesskap, og avbrekk fra en ofte monoton hverdag. Lillehammer Røde Kors arrangerte for eksempel en busstur for eldre sykehjemsbeboere.

«Bussturen var en kjempesuksess, da noen av damene om bord var som lokalhistorikere å regne; de hadde noe å fortelle om enhver lille krok oppover i Gausdal. De var en slik underholdning for de andre passasjerene på bussen at de fikk overtalt bussjåføren til å kjøre samme vei tilbake til Lillehammer, til tross for at returruten var planlagt via E6.»

Etter en litt strabasjos tur der bussen kjørte seg fast, var det deilig å sette seg ned og slappe av med høstens siste blomster. Fra Besøktjenesten i Lillehammer sin årlige sommertur. Foto: Elin Riise.

Besøk til ettertanke i Sjusjøen Fjellkirke. Fra Besøktjenesten i Lillehammer sin årlige sommertur. Foto: Elin Riise.

I Tromsø forteller en frivillig om en busstur i regi av Besøkstjenesten:

«Det som har gjort mest inntrykk på meg var en blind mann som var med. Jeg kunne ikke forstå at han kunne få noe som helst ut av dette, men da jeg spurte sa han at det var den fineste turen han hadde vært med på. De som satt ved siden av ham hadde fortalt så levende om det de så rundt seg underveis på turen, og han hadde kost seg sånn.»

Besøk på sykehjem: «Vi vil itj ha nå lodd!»

Beboerne på sykehjemmet i Malvik er fra gammelt av vant til at Røde Kors kommer for å selge lodd. Men tidene endrer seg og besøketjenesten utvikler seg i takt med behovene. Beboerne forteller nå at besøks-

vennene gjør en formidabel innsats for at de skal ha fine dager. Samtidig forteller de frivillige at de som besøksvenner selv får mye tilbake av den innsatsen de gjør.

Besøksvenn med hund på Grinitunet i Spydeberg. Foto: Bjørn R. Sodeland

Besøkshund: Det første smilet på 16 år

En beboer hadde bodd på demensavdelingen på sykehjemmet i Levanger siden 1998. Ingen av de ansatte hadde noen gang sett henne smile. Men en dag fikk avdelingen besøk av en Røde Kors-besøkshund. I løpet av dette første besøket både smilte, snakket og lo beboeren, til de ansattes store overraskelse og glede.

Nord-Trøndelag Røde Kors utdannet i 2014 37 Besøksvenner med hund. Tiltaket er i enorm vekst over hele landet, sprer masse glede, fellesskap og samvær.

På tvers av generasjoner og kultur: Kameleonkvinnene

Besøktjenesten i Arendal inviterte den flerkulturelle kvinnegruppa «Kameleonkvinnene» med på Solhaug bo- og omsorgsenter. De diskuterte opp med mat fra hele verden på en vært vellykket hyggekveld. Å invitere innvandrerkvinnene inn på bo- og omsorgshjemmet var veldig populært hos beboerne som fikk nye impulser, og hyggelig for de frivillige kvinnene, som opplevde å kunne gjøre en forskjell på en ny arena.

Sosiale møteplasser:

Jeg føler meg levende igjen

I likhet med mange andre steder, arrangerer Tromsø Røde Kors flere treffsteder der hjemmeboende eldre kan komme for å hygge seg sammen. Tilbakemeldingene er gode:

«Jeg føler meg levende igjen. Noen som er interessert i livet mitt og vil lytte til meg og min historie. Jeg betrakter de frivillige her som mine venninner. Her er det godt å være. Og uten kjøretjenesten hadde jeg aldri klart å delta

Dame 80 år, fast deltaker på Tirsdagstreffet.

Kameleonkvinnene på besøk på Solhaug. Foto: Gerd Gundersen.

«Jeg stortrives på Mandagstreffet. Fred og ro, gode snitter og litt å høre på. Det viktigste er at jeg kommer meg ut av huset. Da glemmer jeg meg selv litt og tenker ikke så mye på mine helseplager. Her møter jeg folk og har det SÅ koselig.»

Dame 70 år, fast deltaker på Mandagstreffet.

Kameleonkvinnene på besøk på Solhaug. Foto: Gerd Gundersen.

Tall

Verdien av frivillig arbeid lar seg ikke måle.

Besøktjenesten har i dag ca. 6500 frivillige. Aktiviteten har over 12 000 deltakere og bidrar på 700 institusjoner over hele landet.

Frivillige i Besøktjenesten bidrar med over 300 årsverk til omsorg og tilstedeværelse for andre. Verdien av en besøksvenn er likevel ikke målbar. At et menneske av fri vilje stiller opp for deg har en helt spesiell kraft.

Røde Kors Besøktjeneste er i stor vekst og utvikling. Årsaken er behovet i samfunnet og hos mennesker i sårbare livssituasjoner. Samtidig er det også et behov i befolkningen for å engasjere seg i meningsgivende aktivitet: Frivillighet. Det er behov for Besøktjenesten.

Vekst i antall frivillige, og dermed i Besøktjenestens kapasitet, gir vekst i antall deltakere. Organisasjonen jobber derfor mye med organisering og med rekruttering av frivillige. I de større byene er det behov for flere voksne og godt voksne, mens det er behov for yngre krefter i andre deler av landet. Det blir lagt vekt på å tilrettelegge for ønsker og behov både hos deltakere og hos frivillige. Veksten i antall deltakere kan også forklare med at frivillige i stadig større grad engasjeres i fellesaktiviteter, der flere deltakere nås per frivillig.

Det blir arrangert kurs, temakvelder, fagdager og konferanser, og det utvikles tiltak og samarbeid lokalt og nasjonalt. Besøktjenesten har sine utfordringer med å fornye seg og tilpasse seg samfunnsendringer, behov og ønsker hos deltakere og frivillige. Samtidig viser mangfoldet og omfanget av dagens aktivitet Besøktjenestens verdi. Det er grunn til å tro at tjenesten vil fortsette sin vekst og utvikling i årene fremover, i takt med behovene i lokal- og storsamfunn.

Røde Kors

Postboks 1 Grønland, 0133 Oslo
Hausmanns gate 7, 0186 Oslo
Telefon 22 05 40 00 | Telefaks 22 05 40 40
www.rodekors.no